

Martin Bould og Ragnar Sturtzel

21.10.2015

Riksarkivet og Oslo kommunes eArkivsatsinger

EVRY

Innholdet i denne fremstillingen

Gjennomgang og kommentar til Riksarkivet / SAMDOK prosjektets eArkivsatsing, med indirekte henvisning til Oslo kommunes arbeid på området

Fremstillingen ble ferdigskrevet før vi har sett eller lest innleggene og jeg har som vanlig (for) mye tekst

Tiltakene og initiativene er helt nødvendige

- Arbeidet med håndtering av avleveringer – og ikke minst det generelle behovet for å gjøre noe når det gjelder bevaring av digitalt skapt dokumentasjon over tid krevde enn annen tilnærming enn de ordningene man har hatt siden Riksarkivet ble opprettet
- For Oslo kommunes vedkommende har arkivdanningen eller dokumentasjonsforvaltningsaspektet ved saksbehandlingen vært en utfordring i svært lang tid

Riksarkivet og Oslo byarkiv har vært

Dyktige på kulturhistoriebiten

- Jeg gleder meg selv til å gå løs på den digitaliserte bildesamlingen til Byarkivet, når jeg skal jobbe med gjenutgivelse av Per Arnebergs bok *Oslostreif* fra 1945, opprinnelig med tegninger av Gøsta Hammarlund
- Eller jakten oppe på Riksarkivet etter opplysninger om mannskapet på Yachten *Minerva* som bidro i slukkingen av bybrannen i Hammerfest i rundt 1890

Dagens dokumentasjon i riktig form

- eArkiv risikerer å utelukkende bli en tjeneste for det tradisjonelle dokumentsentriske arkivet. Det må det ikke bli!
 - Vår forestilling om arkiv er for dokumentsentrisk og forutsetter hele tiden at vi snakker om dokumenter av typen «pdf, word, excel, odf» og lignende, mens dokumenter (dokumentasjon) i større og større grad utelukkende vil foreligge i strukturert form
- Det må eArkivsatsingen ta høyde for også i realiseringen
- Dokumentsentrisk saksbehandling er fortsatt viktig

EARKIV må altså ta høyde for mottak av strukturert dokumentasjon uten dokumenter

Men med separat kontekst og innhold

- Tenk fagsystemer hvor det ikke er nødvendig med dokumenter for å få oppgavene gjort, fordi alt kommer inn som skjemaopplysninger i strukturert form, og resultatene ikke er brev, men meldinger som gjøres om til e-poster eller meldinger i mottakerens innbokser
- Oslo kommune har en utmerket skjemaportal og infrastruktur for innbyggerdialog, men hvorfor må output være tradisjonelle arkivdokumenter?
- Arkivverket og Riksarkivet har en Noark-standard som er sentrert rundt de klassiske formaterte dokumentene, men ingen krav til forsvarlig sikring av records (dokumentasjon) som utelukkende er strukturert

Og i tillegg til registerbaserte records og den tradisjonelle dokumentbaserte dokumentasjonen

Vil vi også få behov for hybridvarianten «Dialoger»

- Enten som chatter i for eksempel Skype, Yammer og en million andre systemer
- Som meldinger i samhandlingsrom
- Kjeden av e-poster med en blanding av viktig og uviktige ting

Martin Bould 08:59:

Hei - har du mulighet til å logge deg på møtet nå?

[Redacted] 09:00:

Jepp, kommer inn nå

Martin Bould 09:00:

Veldig bra

Vi vil i prinsippet ha tre ulike systemer for saksbehandlings- og oppgavestøtte

- Rene registerbaserte fagsystemer hvor sammenheng og innhold utelukkende foreligger i strukturert form (banksystemer ala Statens lånekasse, folkeregisteret, SATS i skolesektoren)
- Spesialiserte saksbehandlingssystemer som både har typiske dokumentsentriske metadata og har en rekke domene eller virksomhetsspesifikke datafelt som også har langvarig verdi
- De klassiske saksbehandlingsflatene for ikke-standardisert enkeltsaksbehandling med vilkårlig utfall – slik dagens noark-systemer i praksis fungerer

Dagens saksbehandling

- Med etterkommeren av papirdokumentasjon for opprettholdt autentisitet vil erstattes av saksbehandlingssystemer som får input i strukturert form fra elektroniske skjemaer
- Saksbehandlingen vil skje uten at pdf-varianten nødvendigvis er tilkoblet. Løsningene må da opprettholde integriteten til de strukturerte opplysningene på en slik måte at man alltid kan gå tilbake til originaltransaksjonen

Så mens Oslo kommune i sin forespørsel

- Må ta høyde for å skaffe en løsning for håndtering av dokumentasjon som strukturert dokumentasjon i tabellform (Ressem har masse erfaring fra fysisk og logisk sikring av strukturerte studielånsdata fra Lånekassen, men manglet en autoritativ dokumentasjonsforvaltningstenkning for eksempel fra ISO 16175-3)
- Bør Riksarkivet fokusere på mottak av strukturert dokumentasjon i sin eArkivsatsing, og også stille krav til produksjonssystemene (fagsystemenes frysing eller fangst av records)

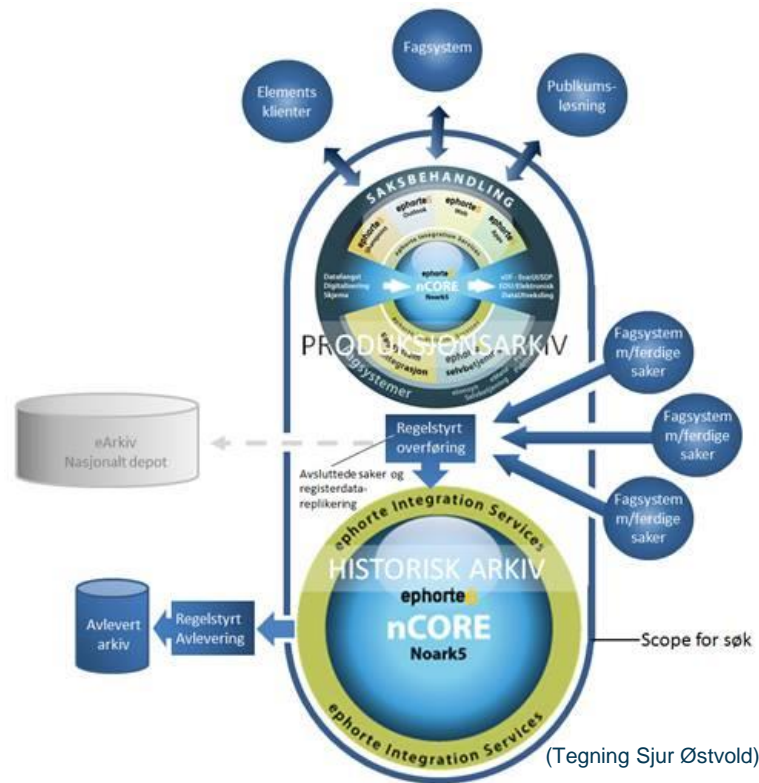
For Riksarkivets eArkivsatsing bør løsningen avgrenses til å bli et

Rent mellomarkiv eller depot

- Altså ikke ha tjenester for offentlig journal, (OEP) og dennes etterkommere
- Ikke brukes som ren arkivkjerne for fagsystemer og produksjonssystemer uten arkivfunksjonalitet
- Kun fungere som starten på langtidsbevaringen – altså deponeringen og den videre fysiske og logiske sikringen
- Avleveringstidspunktet vil kunne settes på det tidspunktet den aktive etterspørselen hos arkivskaper endrer status eller virksomheten eller dens funksjoner legges ned
- Oslo kommune kan muligens velge en annen modell fordi det ikke på noe tidspunkt skjer noe endring i eierskapet til det avleverte materialet
- Uansett bør Oslo byarkiv få et bredere og tydeligere mandat til å håndtere de **dokumentasjonsmessige** sidene av saksbehandlingen

En mulig variant kan selvsagt være dette

- Vi tar det for gitt at dagens situasjon vil vare, med hyllevare Noark-systemer integrert med ulike fagsystemer, men
- Noark-løsningene vil overføre ferdigstilt dokumentasjon til en mellomarkivkjerne som kan? I neste omgang være en del av depotordningen

Vi anbefaler at fagsystemer (uten arkivfunksjonalitet) integreres med Noark-systemer

Slik som i dag

- For materiale som ikke er avlevert så har virksomheten som dannet dokumentasjonen fortsatt 100% råderett over materialet. Virksomheten må uansett ha et kopiarkiv som brukes til å håndtere egne og eksterne innsyn
- Samtidig bør det opprettes avtaler som overfører råderetten til materialet etter til overføring (til eArkiv) + X-år avhengig, av hvor aktivt materialet er i bruk hos arkivskaper
- All formatkonvertering mm må foregå hos arkivdepot
- Dersom materialet slettes hos arkivskaper så bør depotinstitusjonen kunne utlevere en maskin- og programvareuavhengig pakke som virksomhetene eventuelt kan benytte til oppslag

Er det nødvendig med et separat mellomarkiv

- Eller er det vi trenger en depotarkivfunksjon med utvidet mandat og tidlig overtakelse fra aktive systemer
- Output (DIP) kan være noe som går tilbake til arkivskaper som skal opprettholde tilgjengelighet og brukertjenester etter at produksjonsteknologien er faset ut – eller overføres til et annet depot om nødvendig

Byarkivet bør kunne levere tjenester

- Som en forlengelse av avleveringsarbeidet
- Tidlig deponering
- Men i motsetning til statlig materiale kan kommunene selv velge hva slags tjenester mellomarkivet skal ha – det blir bare et spørsmål om intern kommunal oppgavefordeling

Det må utvikles et eget API utelukkende for denne typen tjenester

2 tjenester:

- Ta i mot (lagre eller arkivere)
 - Ved feil eller mangler en «sende på nytt funksjon»
- «Finne igjen» søk

I min bekymring over mangelen på spesialister på ekte langtidsbevaring

Riksarkivets driftsmodell!!

Hvorfor er fortsatt planene å drifte dette (og sitt eget depot) selv og derigjennom ta fokus bort fra hvor Arkivverket virkelig trenger sine it-ressurser i dag

- En hvilken som helst leverandør kan drive sikker infrastruktur
- Arkivverket bør skaffe seg fagpersoner som kan fylle de driftede arkivene med avleveringer
- Det er dårlig psykologi å bygge opp to parallelle og konkurrerende ressursmiljøer med **delvis** overlappende kompetanse
- RA bør ha anskaffelseskompetanse på drift og deretter outsource driftsoppgavene basert på kvaliteten til mulige leverandører
- Bemanningen til Riksarkivet bør fokusere på slike som Arne Kristian Groven og Terje Pettersen-Dahl, som vet forskjellen mellom Add**m**l og Add**mm**l og vet at det «Addml» i begge former uttales med tjukk **L**

Det er sjelden problemer å skaffe driftskompetanse

- Men mye vanskeligere å skaffe seg og opprettholde IT-ressurser som, bruker kompetansehevningstid og sikkert en del fritid i løpet av året til å grave seg ned i denne typen litteratur

Denne typen litteratur for å holde seg oppdatert

Og derigjennom opprettholde kompetansen på

- Digital langtidsbevaringsproblematikk som en spesialisert disiplin som må støtte seg på en blandingskompetanse som feks
- Historikeren, databaseeksperten, konservatoren, forvaltningsinformatikeren, og XML-transformasjonseksperten

EVERY

We bring information to life